ЗМІСТ

Місто пахло корицею й кремом nivea

КУПИТИ

Переглянути та купити книгу на **ridmi.ua**

Про книгу

Ці оповіді адресовані тим, хто захоплюється історією Чернівців, тим, хто хоче відкрити для себе інші сторони культурного феномену міста. Розповідає про тих людей, які своїм буттям це місто наповнювали.Книга буде цікава нинішнім і колишнім чернівчанам, туристам, історикам, краєзнавцям, містознавцям. Головний ілюстративний матеріал видання — вінтажні фотографії, які зображають чернівецькі локації та мешканців міста в різні моменти їхнього життя, їхнього міського існування.

Cernăuți
STR. TRANSILVANIEI № 46. (TIVOLI)

TELEFON № 264.
TELEGR.: PODSUDEK CERNĂUȚI

Старий потертий фотель у благодатному присмерку свого життя оселився в дальньому кутку кімнати, біля вікна. Світлій кімнаті, в якій він доживав свого віку, давно бракувало колись набутої елеганції: все в ній виглядало старезним, рипливим та вкритим товстим шаром пилу. Господарем цієї захащеної оселі був досить приємний та на диво стрункий чоловік, пан Юліан.

Життя його потроху відцвітало, отруєне хворобою ніг та гіпертонією, але роки не забирали ні пам'яті, ані розуму, тому все ще цікавим для нього залишався навколишній світ. Хоча через недуги пан Юліан майже не виходив на вулицю, і його повсякдення сконцентрувалося на тому, що відбувається за вікном. Саме тому з усього оточення старих речей господар надавав перевагу фотелю: той був м'яким, глибоким, із високою спинкою, в його проваллі вдень було приємно прочитати газету, а потім трохи подрімати. А вже надвечір старий взував теплі пачі, накидав на плечі широкий, побитий міллю шалик та із задоволенням умощувався в говіркий своїми надрами фотель. Це був ритуал: роздивляючись крізь шибку подвір'я, він спостерігав за життям сусідів, дітлахів, псів та котів. Саме в ці години він відчував, як кипить життя.

ISBN 978-617-614-189-1

Наталя Триценко

Місто пахло корицею й кремом Nivea
чернівецький вінтажний альбом

Наталя Триценко

Місто пахло корицею й кремом Nivea

чернівецький вінтажний альбом

ВИДАВНИЦТВО

Наталія Гриценко

Місто пахло корицею й кремом Nivea

Чернівецький вінтажний альбом

ВИДАВНИЦТВО

Чернівці — 2017

УДК39+82-3+929
Г82

Гриценко, Наталія
Місто пахло корицею й кремом Nivea. Чернівецький вінтажний альбом / Наталія Гриценко. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2017. – 112 с.

ISBN 978-617-614-189-1

У книзі пов'язаних між собою оповідань ідеться про життя у Чернівцях міжвоєнного періоду та часу ІІ Світової війни. Крізь призму родинної історії, спогадів головного персонажа авторка розповідає про життя простих мешканців Чернівців, їхній побут, буденні й святкові клопоти. Наталя Гриценко майстерно відтворила атмосферу міста, зображуючи його крамниці, фотоательє, фабрики, кафе та ресторани, особливості чернівецької кулінарії, гастрономії тощо, колорит мешканців, специфіку міжлюдських стосунків і, звісно, долі людей у вирі історико-політичних змін. Оповідання цієї книги – це історії, близькі кожній чернівецькій родині, багато хто тут впізнає власних знайомих, друзів, представників рідні або тих, про яких розповідали старші члени родини чи городяни. Книга Наталії Гриценко наповнена справжнім життям, вона показує те життя і те місто, яке вже в минулому, але воно було – яскраве, насичене, сповнене різноманітних емоцій та відчуттів. Розповідає про тих людей, які своїм буттям це місто наповнювали.

Ці оповіді адресовані тим, хто захоплюється історією Чернівців, тим, хто хоче відкрити для себе інші сторони культурного феномену міста.

Книга буде цікава нинішнім і колишнім чернівчанам, туристам, історикам, краєзнавцям, містознавцям. Головний ілюстративний матеріал видання – вінтажні фотографії, які зображають чернівецькі локації та мешканців міста в різні моменти їхнього життя, їхнього міського існування.

Видано за підтримки Чернівецької міської ради
в рамках програми підтримки книговидання імені бургомістра Антона Кохановського.

© Видавництво «Книги – ХХІ», 2017
© Наталія Гриценко, 2017, текст
© Вікторія Гапоненко, 2017, малюнки
© Анна Стьопіна, 2017, обкладинка

Усі права застережено

ISBN 978-617-614-189-1

Старий фотель

Старий потертий фотель у благодатному присмерку свого життя оселився в дальньому кутку кімнати, біля вікна. Світлій кімнаті, у якій він доживав свого віку, давно бракувало колись набутої елеганції: все в ній виглядало старезним, рипливим та вкритим товстим шаром пилу. Господарем цієї захараченої оселі був худорлявий, досить приємний та на диво стрункий чоловік, пан Юліан. Життя його потроху відцвітало, отруєне хворобою ніг та гіпертонією, але роки не забирали ні пам'яті, ані розуму, тому все ще цікавим для нього залишався навколишній світ. Хоча через недуги пан Юліан майже не виходив на вулицю, і його повсякдення сконцентрувалося на тому, що відбувається за вікном. Саме тому з усього оточення старих речей господар надавав перевагу фотелю: той був м'яким, глибоким, із високою спинкою, у його проваллі вдень було приємно прочитати газету, а потім трохи подрімати. А вже надвечір старий узував теплі пачі, накидав на плечі широкий, побитий міллю шалик та із задоволенням умощувався в говіркий своїми надрами фотель. Це був ритуал: роздивляючись крізь шибку подвір'я, він спостерігав за життям сусідів, дітлахів, псів і котів. Саме в ці години

він відчував, як кипить життя. Часом, щоб наблизити цей вирій людської безтурботності, старий пан відкривав оберліхт і з люфтом пускав до хати сусідські голоси з їхніми розмовами, галасом та сміхом. І тоді здавалося, що він поспілкувався зі знайомими, поцікавився їхнім життям та занурився у їхні проблеми. Біля вікна, сидячи у глибині фотеля, старий не відчував самотності. Лише пізньої нічної години господар важко піднімався, шаркаючи йшов до кухні та наливав собі горнятко захололої гарбати. Старий пан страждав на безсоння. Часом забагалось послухати гарну музику, і тоді він налаштовував радіо на музичну хвилю, із задоволенням наливав собі кілішок вишняку та, заплющивши очі, пробував мріяти. Але мрії давно вже не були цікавими, бо які ще мрії можуть бути у старої самотньої людини? Тому на зміну їм приходили спогади. А спогади зазвичай відганяли зажуреність. І тоді пан Юліан діставав старий розпухлий а́льбум із фотокартками, розкладав його на вкритому строкатим обру́сом столику та, по-старечому зіщуливши очі, зі щемливим сумом роздивлявся зупинені миті свого життя, де кожна подія була незабутньою.

Ось весільне фото батьків, зроблене у Ґ. Ерліха (G. Ehrlich)[1] на Russischegasse, 6[2], 1903 року. Молодята вишукано вбрані, піднесено-святкові та зосереджені відповідно до серйозності моменту. Або ось фотокартка, де він із батьками: мамця в гарному капелюшку, а тато, ледь усміхаючись, гордовито тримає сина за руку. На цьому знімку в нижньому правому кутку стоїть штемпель Fuhrmann & Roll. Щоправда, він не пам'ятає моменту зосередження перед фотографом: усе ж таки був замалий. Батьки тут іще молоді, світяться щастям, і від того, напевно, щасливий і він, маленький Юлик. Із самого дитинства його привчили захоплюватися та пишатися своєю родиною, адже походив не з простого, від плуга й коси, а з шляхетного польського роду, де розмовляють великопанським стилем мови, де передають із покоління в покоління

---

[1] Очевидно, нащадок популярного чернівецького фотографа Германа Ерліха, у якого були фотостудії на вулиці Головній (у районі базиліки) та на Поштовій. У Чернівцях також орієнтовно в 10-х роках XX ст. працювала партнерська фотостудія «EHRLICH & BRüLL». Фотоательє Ерліха у 1923–1926 роках розташовувалося також на вул. Панській, 15. (Прим. ред.)

[2] Німецькомовний відповідник назви вулиці Руської – однієї з найдавніших вулиць Чернівців. Названа так була за стародавньою традицією західноукраїнських міст, оскільки на ній мешкали українські міщани. (Прим. ред.)

S. Ehrlich
RUSSISCHEGASSE 6

сімейні традиції та шанують пам'ять померлих предків. У їхній родині, скориставшись неділешнім днем, традиційно ходили до фотографа, щоб залишити на згадку важливі події та щасливі хвилини життя. І завжди це були приємні моменти, сповнені передчуттям свята. Зазвичай починали збиратися з вечора: пуцували взуття та прасували одяг, а вранці гарно вдягались, укладали фризуру і з піднесеним настроєм ішли зніматись на фотокартку. Їх, до речі, за довгі роки назбиралось чимало.

Через певний час знов у Ґ. Ерліха на Russischegasse була зроблена подібна картка, але сім'я вже збільшилась: рік за роком народжувались сестрички, тому діти втрьох сиділи на першому плані, а позаду стояли батьки. Мамця на фото, як завжди, граційно-гарна, в оксамитовому капелюшку, а тато виглядає обранцем долі. Чому ні? Він ґречно утримує велику родину, він швець, шиє взуття поважним містянам, має свою майстерню, свою марку, свою клієнтуру, має шану від людей. Адже колись гарний швець якщо й не прирівнювався до вищого прошарку, то стояв на декілька щаблів вище за простий люд.

Цей спогад залишився останнім промінчиком безтурботного життя: зовсім скоро, не дочекавшись тридцятиліття, татусь помер від запалення легень. А мамуся… мамуся з омертвілою душею та скам'янілими очима, стоячи над чоловіком, що вмирає, у безкінечній жалобі заприсяглася ніколи більше не виходити заміж… Юлик саме вступив до гімназії.

Більше таких щасливих знімків у його дитинстві не було, часи колишніх радощів закінчилися. Життя змінилось. Мамусі, яка насилу оговталася від цієї гнітючої, глухої біди, певно, важко було давати раду трьом дітлахам. Однак Юлик, залишившись старшим чоловіком у сім'ї, допомагав чим міг по господарству та, головне, добре вчився.

У гімназії, крім основних предметів, особливо до вподоби прийшлися йому мертві мови – із задоволенням учив давньогрецькі поеми та латинські прислів'я, які чудово пам'ятає й досі. Так минали роки. Та лише він закінчив 7 класів, мамця заговорила з ним, як із дорослим. Підросли доньки, які вже вчились у гімназії, необхідно було їх гарно вдягати та замислюватись про майбутнє. А він, Юлик,

уже зовсім дорослий, розумний та розсудливий, одержав «Șapte ani de învățământ acasă»[1] і ніколи не був фулеєм. Отже, настав час перейти на свій хліб.

Мамуся мала великі сподівання щодо сина, але його вік та сімейні обставини перешкодили її високим мріям. А тим часом потрібно було мати фах, за який би платили. І їй удалося влаштувати сина учнем до відомого на все місто м'ясного магната пана Подзудика (тоді казали Позудика).

Дорослішаючи, Юлик опановував спеціальність. Через роки став добрим фахівцем: спочатку майстром, а пізніше навіть начальником над робітниками, адже до будь-якої справи ставився старанно. Навіть сам пан Подзудик його цінував, бо бачив у хлопцеві бажання досягти успіхів у професії.

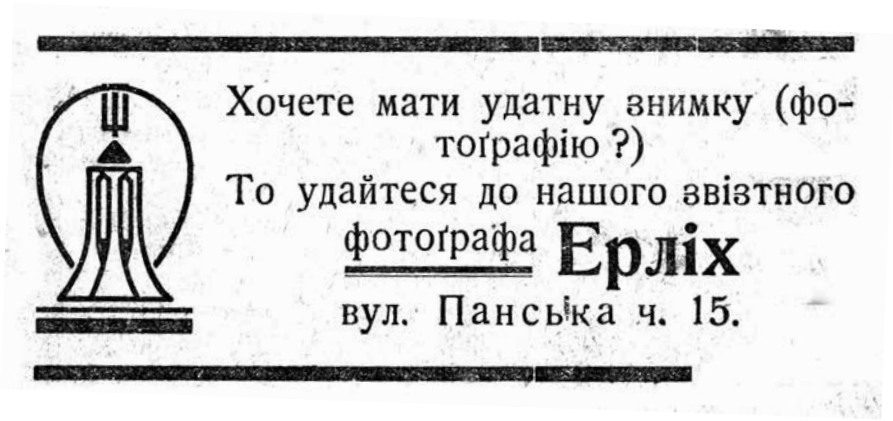

[1] Șapte ani de învățământ acasă – сім років домашнього виховання. (Прим. авт.)

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ